اذ کار صبح و شام

ترجمه: امین الله معتصم

معرفی کتاب

اسم کتاب: اذکار صبح و شام
مـــترجم: امین الله معتصم
نـــــاشر: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان,
بخش تربیت و انکشاف مهارت ها
تهیه و دیـــزاین: دار الترجمه اصلاح
تاریخ چاپ: ثور 1389
تـــــــیراژ: 5000 جلد
آدرس: کابل, خوشحال مینه, ساحه الف, عقب
بلاك های رهایشی شاداب ظفر.
موبایل 0778191382 / 0799394015
دیجیتل: 0752021221
Email:eslahmilli@gmail.com
Dartarjuma@gmail.com

اذکار صبح و شام

أَعُوْذ بِاللهِ السَّمِيْعِ العَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

پناه می‌برم به الله شنوا و دانا از شر شیطان رانده شده

•

به نام الله بخشندهٔ مهربان

﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ۝٢ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝٣ مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ ۝٤ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝٥ ٱهْدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ۝٦ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ۝٧﴾ ١ آمین

1- در حدیث ابی‌بن کعب آمده است که رسول الله (ص) فرمود: قسم

1ستایش الله را که پروردگار جهانیان است. 2آن بخشایندهٔ مهربان. 3 آن فرمانروای روز جزا. 4 تو را می‌پرستیم و از تو یاری می‌جوییم. 5 ما را به راه راست هدایت کن. 6 راه کسانی که ایشان را نعمت داده‌ای. 7 نه خشم‌گرفتگانِ بر آنها و نه گمراهان. یا الله اجابت فرما.

•

به نام الله بخشندهٔ مهربان

به ذاتی که جانم در ید او است نه در تورات و نه در انجیل و نه در کتاب‌های آسمانی دیگر و حتا در قرآن مثل این سوره (یعنی سورهٔ فاتحه) نازل نشده است و این سوره هفت آیهٔ مکرر است که الله متعال آن را بر من اعطا فرموده است.

ترمذی این حدیث را روایت نموده و آن را حسن گفته است.

﴿ الٓمٓ ۝١ ذَٰلِكَ ٱلۡكِتَٰبُ لَا رَيۡبَۛ فِيهِۛ هُدٗى لِّلۡمُتَّقِينَ ۝٢ ٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡغَيۡبِ وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ ۝٣ وَٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبۡلِكَ وَبِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ ۝٤ أُوْلَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدٗى مِّن رَّبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ۝٥ ﴾

البقرة: ١ - ٥ ١ البقرة: ١ - ٥

1- بیهقی و دارمی در «شعب» از ابن مسعود (رض) روایت کرده اند که گفت: کسی که ده آیه از سورهٔ بقره را اول صبح بخواند شیطان تا زمانی که روز را به شب آورد به او نزدیک نمی‌شود، و اگر موقع شب بخواند تا صبح شیطان به او نزدیک شده نمی‌تواند؛ همچنین آن شخص از مال و اهل خود بدی نمی‌بیند.

طبرانی نیز در «الکبیر» گفته و حاکم نیز این روایت را صحیح دانسته که ابن مسعود از پیامبر (ص) روایت کرده که فرمود: اگر کسی شب

1الف. لام. میم 2 این است همان کتابی که در آن هیچ شکی نیست 2پرهیزگاران را راهنماست 3آنان که به غیب ایمان می‌آورند و نماز می‌گزارند و از آن‌چه روزی‌شان داده‌ایم انفاق می‌کنند 4و آنان که به آن چه بر تو و بر پیامبران پیش از تو نازل شده است، ایمان می‌آورند و به آخرت یقین دارند 5ایشان از سوی پروردگارشان قرین هدایت‌اند و خود رستگارانند.

﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا

هنگام ده آیه بخواند –چهار آن از اول سورهٔ بقره، و آیة الکرسي و دو آیه بعد از آن و سه آیهٔ آخر سورهٔ بقره– شیطان تا صبح وارد خانه او نمی‌شود.

بِإِذْنِهِۦ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ۖ قَد تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَىِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾ ٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَوْلِيَآؤُهُمُ ٱلطَّٰغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ ٱلنُّورِ إِلَى ٱلظُّلُمَٰتِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ البقرة: ۲۵۵ ـ ۲۵۷

255 الله آن ذاتی که هیچ معبودی جز او نیست، زنده و پاینده است. نه خواب سبک او را فرا می‌گیرد و نه خواب سنگین. از آن اوست هرچه در آسمان‌ها و زمین

است. چه کسی جز به اذن او، در نزد او شفاعت کند؟ آن چه را که پیش رو و آن چه را که پشت سرشان است می‌داند و به علم او جز آن چه خود خواهد، احاطه نتوانند یافت، کرسی او آسمان‌ها و زمین را در بر دارد، نگهداری آن‌ها بر او دشوار نیست. او بلند پایه و بزرگ است.

256 در دین هیچ اجباری نیست. هدایت از گمراهی مشخص شده است. پس هر کس که به بت کفر ورزد و به خدا ایمان آورد، به چنان رشتهٔ استواری چنگ زده که گسستنش نباشد. خدا شنوا و دانا است.

257 الله یاور مؤمنان است. ایشان را از تاریکی‌ها به روشنی می‌برد. ولی آنان که کافر شده‌اند بت یاور آن‌ها است، که آنها را از روشنی به تاریکی‌ها می‌کشد. اینان جهنمیانند و همواره در آن خواهند بود

﴿ لِّلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَإِن تُبۡدُواْ مَا فِيٓ أَنفُسِكُمۡ أَوۡ تُخۡفُوهُ يُحَاسِبۡكُم بِهِ ٱللَّهُۖ فَيَغۡفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾ ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦۚ وَقَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ غُفۡرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفۡسًا إِلَّا وُسۡعَهَاۚ لَهَا مَا كَسَبَتۡ وَعَلَيۡهَا مَا ٱكۡتَسَبَتۡۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذۡنَآ إِن نَّسِينَآ أَوۡ أَخۡطَأۡنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحۡمِلۡ عَلَيۡنَآ إِصۡرٗا كَمَا حَمَلۡتَهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلۡنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِۦۖ وَٱعۡفُ عَنَّا وَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَآۚ أَنتَ مَوۡلَىٰنَا فَٱنصُرۡنَا عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٢٨٦﴾ ﴾

البقرة: ٢٨٤ ـ ٢٨٦

274 از آن الله است هر چه در آسمان‌ها و زمین است. آنچه را که در دل دارید، خواه آشکارش سازید یا پوشیده‌اش دارید. الله متعال شما را بدان بازخواست خواهد کرد. پس هر که را که بخواهد می‌آمرزد و هر که را بخواهد عذاب می‌کند. و الله بر هر کاری توانا است.

285 پیامبر، خود به آنچه از جانب پروردگارش به او نازل شده ایمان دارد. و همهٔ مومنان به الله متعال و فرشتگانش و کتاب‌هایش و پیامبرانش ایمان دارند. میان هیچ‌یک از پیامبرانش فرقی نمی‌نهیم. گفتند: شنیدیم و اطاعت کردیم، ای پروردگار ما، آمرزش تو را خواستاریم که سرانجام همه به سوی توست.

286 الله هیچ کس را جز به اندازهٔ طاقتش مکلف نمی‌کند. نیکی‌های هرکس از آن خود اوست و

بدی‌هایش از آن خود اوست. ای پروردگار ما، اگر فراموش نموده‌ایم یا خطایی کرده‌ایم، ما را بازخواست مکن. ای پروردگار ما آن گونه که بر امت‌های پیش از ما تکلیف گران نهادی، تکلیف گران بر ما منه و آن چه را که طاقت آن نداریم، بر ما تکلیف مکن. گناه ما ببخش و ما را بیامرز و بر ما رحمت آور. تو مولای ما هستی. پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

•

به نام الله بخشندۀ مهربان

﴿ قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ۝١ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝٣ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدٌۢ ۝٤ ﴾ ١

1- هر کسی هنگام صبح و شب سه مرتبه سورۀ اخلاص و معوذتین

(سه مرتبه در وقت صبح و سه مرتبه طرف شب خوانده)

1بگو: اوست الله یکتا، 2 ذاتی که (از همه کس و همه چیز) بی‌نیاز است 3 نه زاده است و نه زاده شده، 4 و نه هیچ کس همتای اوست.

•

را بخواند الله متعال او را از گزند همۀ موجودات موذی در امان می‌دارد. این حدیث را ابوداود، ترمذی و نسائی نقل کرده اند و ترمذی آن را حسن گفته است.

به نام الله بخشندهٔ مهربان

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ ﴿١﴾ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ فِى ٱلْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾ ﴾ (سه مرتبه)

1بگو: به پروردگار صبحگاه پناه می‌برم، 2 از شر آن چه بیافریده است، 3 و از شر شب چون در آید 4 و از شر جادوگرانی که در گره ها افسون می‌دمند 5 و از شر حسود چون رشک می‌ورزد.

•

به نام الله بخشندهٔ مهربان

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ﴿٣﴾ مِن شَرِّ ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَنَّاسِ ﴿٤﴾

ٱلَّذِي يُوَسۡوِسُ فِي صُدُورِ ٱلنَّاسِ ۝٥ مِنَ ٱلۡجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ ۝٦﴾(سه مرتبه)

1بگو: به پروردگار مردم پناه می‌برم 2فرمانروایی مردم 3خدای مردم 4از شر وسوسۀ وسوسه‌گر نهانی 5آن که در دل‌های مردم وسوسه می‌کند 6خواه از جنیان باشد یا از آدمیان.

احادیث

(أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لله وَالْحَمْدُ لله لاَ شَرِيْكَ لَهُ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَ إِلَيْهِ النُشُور)۱ (سه مرتبه) و از طرف شب به جای (أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ) (أَمْسَيْنَا و أَمْسي) و به جای (إِلَيْهِ

1- پیامبر اسلام(ص) هنگام صبح می‌فرمود: (اصبحنا واصبح...) این حدیث را ابن سنی و بزار روایت کرده اند و بیهقی گفته است اسناد آن خوب است.

النُشُور) (إِلَيْهِ المَصِيْر) گفته شود.

ما و تمام جهانیان، شب را برای الله متعال به صبح رسانیدیم، و حمد از آن الله است و او شریکی ندارد هیچ معبودی جز او نیست و رستاخیز ما به سوی او است.

(أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الإِسْلاَمِ، وَ كَلِمَةِ الإِخْلاَصِ، وَعَلَى دِيْنِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ –صَلَى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ– وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيْمَ، حَنِيْفاً وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ) ۱ (سه مرتبه)

و در شب به جای (أَصْبَحْنَا) (أَمْسَيْنَا) گفته.

ما بر فطرت اسلام، کلمهٔ اخلاص، دین پیامبرمان محمد –صلی الله علیه وسلم– و آئین پدرمان ابراهیم؛،

1- ابی بن کعب گفته است رسول الله(ص) به ما تعلیم داده اند که هنگام صبح و شب این حدیث را بخوانیم. این حدیث را عبدالله بن امام احمد در کتاب زوائد نقل کرده است.

صبح کردیم، همان ابراهیمی‌که فقط به سوی حقّ تمایل داشت و از مشرکان نبود.

(اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَصْبَحْتُ مِنْكَ فِيْ نِعْمَةٍ وَ عَافِيَةٍ وَ سِتْرٍ فَأَتِمَّ عَلَيَّ نِعْمَتَكَ وَ عَافِيَتَكَ وَ سِتْرَكَ فِيْ الدُّنْيَا وَ الآخِرَةَ) ۱ (سه مرتبه) و در شب عوض (أَصْبَحْتُ) (أَمسَيتُ) گفته شود.

(الهی! شب را به روز رسانیدم در حالی که از نعمت، سلامتی و پرده پوشی تو بهره مند می‌باشم، پس ای پروردگار متعال نعمت، عافیت و پرده پوشی خود را در دنیا و آخرت برای من به اکمال رسان.

1- از ابن عباس(رض) روایت است که گفت: پیامبر اکرم(ص) فرمود کسی که در وقت صبح و شب این دعا را سه مرتبه بخواند، الله عز و جل نعمت خود را بر او تمام می‌گرداند. این حدیث را ابن سنی روایت کرده است.

(اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِيْ مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لاَ شَرِيْكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ) ۱

(سه مرتبه) و در شب به جای (مَا أَصْبَحَ) (مَا أَمسى) گفته شود.

(الهی! هر نعمتی که در این صبح، شامل حال من یا یکی از مخلوقات تو گردیده، از طرف تو بوده است، تو یگانه‌یی، پس ستایش و شکر از آن تو است.

(يَا رَبِيْ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِيْ لِجَلاَلِ وَجْهِكَ وَعَظِيْمِ

1- هرکس این دعا را در هنگام صبح بخواند، شکر آن روز را أدا کرده است، و هرکس هنگام شب آن را بخواند، شکر آن شب را ادا نموده است. این حدیث را أبو داود، نسائی، ابن سنی و ابن حبان روایت کرده اند و ابن باز در کتاب (تحفه الأخیار ص24) سندش را تحسین نموده است.

سُلْطَانِكَ) (سه مرتبه)

ای پروردگار من! حمد و سپاس تنها تو را زیبد، حمدی که شایستهٔ عزت و شکوه تو و درخور سلطنت عظیم تو باشد.

(رَضِيْتُ بِاللهِ رَبّاً، وَبِالإِسْلاَمِ دِيْناً، وَبِمُحَمَّدٍ –صَلَى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ– نَبِيًّا وَرَسُوْلاً) ۱ (سه مرتبه)

به ربوبیت الله، و به داشتن دین اسلام، و پیامبری محمد –صلی الله علیه وسلم– راضی و خشنود هستم.

(سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضَا نَفْسِهِ، وَزِنَةَ

1- پیامبر(ص) فرمودند: کسی که صبح‌گاهان و شب‌هنگام بگوید (رضیت بالله...) خداوند تبارک و تعالی از او راضی می‌گردد. این حدیث را ابوداود و ترمذی و نسائی و حاکم نقل کرده اند.

عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ) ۱ (سه مرتبه)

سپاس و ستایش الله را به سرحد تمام مخلوقاتش و رضایت ذاتش و همپایهٔ عرشش و جوهر کلماتش.

(بِسْمِ اللهِ الَّذِيْ لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرَضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ)2 (سه مرتبه)

---

[1]- از ام المؤمنین جویریه(رض) روایت شده که روزی در موقع نماز صبح پیامبر(ص) از نزد او خارج شد، وقتی هنگام ظهر برگشت دید که جویریه هنوز در جای نماز خود نشسته است و ذکر می‌کند، پیامبر(ص) فرمود: من چهار کلمه را سه بار تکرار کرده‌ام که هم وزن و همپایهٔ گفته‌های تو می‌باشد. و آن کلمات عبارت است از (سبحان الله و بحمده...) مسلم 2090/4.

[2]- از عثمان بن عفان(رض) روایت است که هرکس سه بار در وقت صبح و سه بار در وقت شب این دعا را بخواند هیچ چیزی به او ضرر

به نام خدایی که با نام وی هیچ چیز در زمین و آسمان، گزندی نمی‌رساند، و او شنوا و دانا است.

(أَللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئاً نَعْلَمُهُ وَ نَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ نَعْلَمُهُ) [1] **(سه مرتبه)**

پروردگارا! به تو پناه می‌بریم از این که دانسته چیزی را شریک تو سازیم و طلب مغفرت می‌کنیم از این که ناآگاهانه چیزی را با تو شریک گردانیم.

نمی‌رساند.

[1]- از ابوموسی اشعری روایت است که گفت: روزی پیامبر(ص) ما را مخاطب قرار داده فرمود: ای مردم از شرک بترسید، زیرا شرک از صدای مورچه خفیف‌تر است. کسی از حاضران گفت چگونه ممکن است از چنین شرکی برحذر بود؟ حضرت فرمودند: بگویید (اللهم انا نعوذ بک...) احمد و طبرانی این حدیث را به اسناد خوب روایت کرده اند.

(أَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)۱ (سه مرتبه)

پناه می‌بریم به اراده و فرامین کامل الله از شر آنچه خلق کرده است.

(أَللَّهُمَّ إِنِّيْ أَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالحَزَنِ وَأَعُوْذُ بِكَ مِنَ العَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوْذُ بِكَ مِنَ الجُبْنِ وَالبُخْلِ، وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الْدَيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ)۲ (سه مرتبه)

پروردگارا! از غم و اندوه، از ناتوانی و تنبلی، از ترس

1- هرکس شامگاه سه مرتبه این دعا را بخواند سختی های آن شب به او ضرری نمی‌رساند. احمد، نسائی، ابن سنی، ترمذی و ابن حبان این حدیث را روایت کرده اند.

2- پیامبر(ص) فرمودند: هر گاه این کلمات را صبح و شام بخوانی غمت زائل شده دینت ادا گردد. ابوداود 1555/2

و بخل و از غلبهٔ دین و قهر مردمان به تو پناه می‌برم.

(اللَّهُمَّ عَافِنِيْ فِيْ بَدَنِيْ، اللَّهُمَّ عَافِنِيْ فِيْ سَمْعِيْ، اللَّهُمَّ عَافِنِيْ فِيْ بَصَرِيْ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ)[1] (سه مرتبه)

بار الها! در بدن، گوش‌ها و بیناییم سلامتی قرار ده؛ هیچ معبودی جز تو نیست؛ پروردگارا! از کفر و فقر و عذاب قبر به تو پناه می‌برم جز تو معبودی بر حقی نیست.

(اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّيْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِيْ وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا

1- پیامبر اکرم(ص) این دعا را سه مرتبه صبح و سه مرتبه شب می‌خواندند. ابوداود، احمد، نسائی، ابن سنی و بخاری در ادب المفرد این حدیث را روایت کرده اند.

صَنَعْتُ، أَبُوْءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوْءُ بِذَنْبِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ إِلاَّ أَنْتَ) [1](سه مرتبه)

الهی! تو پروردگار من هستی، جز تو معبود دیگری نیست، تو مرا آفریدی، و من بندهٔ تو هستم، و بر پیمان و وعده‌ام با تو در حد توان خود پایبندام، و از شر آن چه که انجام داده‌ام به تو پناه می‌برم، به نعمتی که به من عطا فرموده‌ای، اعتراف می‌کنم، و به گناهم اقرار می‌نمایم، پس مرا ببخشای، چرا که جز تو کسی گناهان را نمی‌بخشاید.

(أَسْتَغْفِرُ اللهَ الذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الحَيَّ القَيُّوْمَ وَأَتُوْبُ

---

[1]- هرکس هنگام شب آنرا با یقین بگوید و در آن شب بمیرد، و یا صبح بگوید و در همان روز بمیرد به بهشت وارد می‌شود. البخاری 150/7.

إِلَيْهِ) ۱ (سه بار)

طلب بخشش دارم از الله که هیچ معبود به حقی جز او نیست، او زنده و پایدار است و من به سوی او بر می‌گردم.

(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ و أَتُوْبُ إِلَيْكَ)۲ (سه مرتبه)

---

[1]- پیامبر(ص) فرمودند کسی که این دعا را بخواند خداوند او را می‌بخشد حتا اگر از میدان جنگ فرار کرده باشد. ابوداود و ترمذی این حدیث را روایت کرده و حاکم آن را بنا به شرط مسلم و بخاری صحیح تشخیص داده است.

[2]- کسی که این دعا را در مجلس ذکر بگوید مثل این است که مُهری بر آن خورده باشد و اگر در مجلس لغو بخواند شاید کفاره آن لغو به حساب آید (به شرط این که از آن لغو بیزاری جسته باشد) نسائی،

پروردگارا! من تو را به پاکی یاد می‌کنم و تو را می‌ستایم، و شهادت می‌دهم که هیچ معبود به حقی جز تو وجود ندارد، من از تو طلب آمرزش دارم و رو به سوی تو می‌آورم.

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَ رَسُوْلِكَ النَّبِيِّ الأُمِيِّ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ وَسَلِّمْ، تَسْلِيْماً عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ وَ خَطَّ بِهِ قَلَمُكَ وَ أَحْصَاهُ كِتَابُكَ وَارْضَ اللَّهُمَّ عَنْ سَادَاتِنَا أَبِيْ بَكْرٍ وَ عُمَرَ وَ عُثْمَانَ وَ عَلِيٍّ وَ عَنَ الصَّحَابَةِ أَجْمَعِيْن وَ عَنِ التَّابِعِيْنَ وَ تَابِعِيْهِمْ بِإِحْسَانٍ إِلى يَوْمِ الدِّيْنِ)

پروردگارا! بر سید ما محمد (ص) که بنده و پیام‌آور تو و در عین حال ناخوان است درود و رحمت فرست،

طبرانی، حاکم و غیره این حدیث را نقل کرده اند.

همچنین بر آل و اصحاب او سلام و درود بفرست، سلام و درود شایسته، به عدد آن چه علمت بر آن احاطه دارد و به اندازۀ آن چه قلم تقدیرت می‌نویسد و به اندازۀ آن چه در کتابت به حساب آمده است. پروردگارا! از بزرگان دین ما ابوبکر(رض)، عمر(رض)، عثمان(رض) و علی(رض) و از همۀ اصحاب و تابعان آنها و پیروان تابعان به نیکی و تا روز قیامت راضی شو.

﴿ سُبۡحَٰنَ رَبِّكَ رَبِّ ٱلۡعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٨٢﴾ ﴾

الصافات: ۱۸۰ - ۱۸۲

180منزه است پروردگار تو -آن پروردگارپیروزمند- از هر چه به وصف او می‌گویند. **181**سلام بر پیامبران **182**و حمد از آنِ پروردگارجهانیان است.

﴿ قُلِ ٱللَّهُمَّ مَٰلِكَ ٱلۡمُلۡكِ تُؤۡتِي ٱلۡمُلۡكَ مَن تَشَآءُ وَتَنزِعُ ٱلۡمُلۡكَ مِمَّن تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَآءُۖ بِيَدِكَ ٱلۡخَيۡرُۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ٢٦ تُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَتُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِۖ وَتُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَتُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّۖ وَتَرۡزُقُ مَن تَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٖ ٢٧ ﴾ آل عمران: ٢٦-٢٧

26 بگو: ای پروردگار، تویی دارندهٔ ملک. به هر که بخواهی ملک می‌دهی و از هر که بخواهی ملک می‌ستانی. هر کس را که بخواهی عزت می‌دهی و هر کس را که بخواهی ذلت می‌دهی. همهٔ نیکی‌ها به دست توست و تو بر هر کاری توانایی.

27 از شب می‌کاهی و به روز می‌افزایی و از روز می‌کاهی و به شب می‌افزایی. زنده را از مرده بیرون

می‌آوری و مرده را از زنده و به هر که بخواهی بی‌حساب روزی می‌دهی.